

RIKTLINJER FÖR

ALKOHOLSERVERING

STYRANDE DOKUMENT

Dokumenttitel	Riktlinjer för alkoholservering
Diarienummer	MSN25/8
Kategori av styrdokument	Normerande.
Fastställd av	Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden.
Beslutsdatum	2025-01-28
Giltighetstid	Från och med 15 februari 2025 och tills vidare.
Omfattar	Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens ansvarsområde för tillståndsgivning samt tillsyn enligt alkohollagen (2010:1622).
Dokumentansvarig	Alkoholhandläggare Livsmedelskontroll och tillståndsenheten
Uppföljning	Året efter varje valår samt regelbundet vid behov

KATEGORIER AV STYRDOKUMENT

Organiserande	Förklarar, tydliggör och reglerar kommunens roll- och ansvarsfördelning samt vem som har rätt att fatta beslut.
Normerande	Beskriver kommunens förhållningsätt i en viss fråga eller ger direktiv för hur något ska utföras och syftar till att styra beteenden utifrån en gemensam värdegrund.
Aktiverande	Beskriver vad kommunen vill förändra eller uppnå inom specifika områden och syftar till att ge ett uppdrag att handla på ett visst sätt.
Reglerande	Anger villkoren för kommunal service och vilka krav kommunen ställer på de som lever, verkar och vistas i Nyköping.

INNEHÅLL

1	POLITISK INRIKTNING	1
2	INLEDNING	1
3	SYFTET MED RIKTLINJERNA FÖR ALKOHOLSERVERING	1
4	HUR RIKTLINJERNA SKA ANVÄNDAS	2
5	ALKOHOLLAGEN - EN SKYDDSLAG	2
6	ANSÖKAN OCH HANDLÄGGNING	2
6.1	När krävs ett serveringstillstånd?	2
6.2	Handläggningstider vid ansökan	2
6.3	Kommunens informationskyldighet mm	3
6.4	Remissyttrande	5
7	OLÄGENHETER PÅ GRUND AV SERVERINGSTÄLLETS BELÄGENHET ELLER ANDRA SKÄL	6
7.1	Rättsregel	6
7.2	Riktlinje	6
8	KOMMUNENS TILLSYNSVERKSAMHET	7
8.1	Rättsregel	7
8.2	Riktlinje	7
9	ÅTERKALLELSE MM	8
9.1	Rättsregel	8
9.2	Riktlinje	9
10	AVGIFTER FÖR TILLSTÅNDSPRÖVNING SAMT TILLSYNSAVGIFTER	9
10.1	Rättsregel	9
10.2	Riktlinje	9
11	RIKTLINJER VID SERVERINGSTIDER OCH MATKRAV	10
11.1	Riktlinjer vid serveringstider	10
12	MATKRAV	11
13	PROVSMAKNING	12

14 ORDNING OCH NYKTERHET	12
14.1 Rättsregel	12
14.2 Riktlinje	13
15 UTESERVERINGAR	14
15.1 Rättsregel	14
15.2 Riktlinje	14
16 GEMENSAMT SERVERINGSUTRYMME	15
16.1 Rättsregel	15
16.2 Riktlinje	15
17 VILLKOR VID MEDDELANDE OM SERVERINGSTILLSTÅND.....	15
17.1 Rättsregel	15
17.2 Riktlinje	15
18 TILLFÄLLIGA TILLSTÅND TILL ALLMÄNHETEN OCH SLUTNA SÄLLSKAP	16
18.1 Rättsregel	16
18.2 Riktlinje	16
19 FOLKÖL	17
19.1 Rättsregel	17
19.2 Riktlinjer	18
20 ÖVRIGT	18
20.1 Olaga diskriminering i samband med restaurangbesök	18
21 ÄNDRINGSHISTORIK.....	19

1 POLITISK INRIKTNING

Nyköpings kommun är en kommun där människor ska känna sig trygga och trivas. Kommunen ska vara attraktiv för både invånare, besökare och företag.

I Nyköpings kommun ska alkoholservering ske på ett ansvarsfullt och seriöst sätt, med hänsyn till människors hälsa och trygghet.

2 INLEDNING

Lagstiftaren har i alkohollagen (2010:1622) lagstiftat om att kommunerna ska ha riktlinjer. Nedanstående riktlinjer är framtagna enligt FHI/FoHM:s modell att gälla för Nyköpings kommun.

Av 8 kapitlet 9 § alkohollagen (2010:1622) framgår att kommunen ska informera om vad som gäller enligt alkohollagen och tillhörande föreskrifter och att kommunen ska ta fram riktlinjer för hur alkohollagen ska tillämpas lokalt.

Riktlinjerna ska vara tydliga och bland annat redogöra för vilken hänsyn till lokala förhållanden som kommunen tar vid tillståndsprövningen.

Nyköpings kommuns riktlinjer är politiskt förankrade och beslutade av Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden. Riktlinjerna publiceras på kommunens webbplats så att allmänheten enkelt kan ta del av dem. Riktlinjerna ska spegla kommunens uppfattning och ambitionsnivå. De ska revideras regelbundet, dock minst året efter varje valår.

3 SYFTET MED RIKTLINJERNA FÖR ALKOHOLSERVERING

Syftet med de kommunala riktlinjerna för serverings- och provsmakningstillstånd är att skapa förutsägbarhet för om en etablering som planeras kan ges tillstånd. Genom dessa riktlinjer får allmänheten kännedom om den lokala anpassningen till alkohollagen. Det är ett dokument som ska vara till hjälp för handläggarna att fatta beslut i enlighet med den politiska viljeriktningen i kommunen och att besluten grundas på samma bedömning för alla.

Riktlinjerna ska bidra till:

- Att minska överkonsumtion av alkohol med särskild fokus på ungdomar och unga vuxna
- Att miljöer och arrangemang för barn och ungdomar är alkoholfria
- Att motverka brottslighet och minska våldsbrott i offentlig miljö/krogmiljö
- Att endast verksamhetsutövare som uppfyller lämplighetskraven ska erhålla tillstånd
- Att den som söker tillstånd enkelt ska kunna förutse om den planerade verksamheten kan ges tillstånd
- Att ge vägledning vid handläggning och beslut så att ansökningar om serveringstillstånd behandlas lika inom kommunen

- Att ge vägledning vid handläggning och beslut så att ansökningar om serveringstillstånd behandlas lika inom kommunen

4 HUR RIKTLINJERNA SKA ANVÄNDAS

Enligt alkohollagen ska kommunen ha tydliga riktlinjer som talar om vad som gäller när man söker serveringstillstånd. Det ska vara lätt för en verksamhetsutövare att förstå vad som gäller i Nyköpings kommun och om den planerade verksamheten kan ges tillstånd.

Det räcker inte för Nyköpings kommun att enbart hänvisa till riktlinjerna som grund för att avslå en ansökan om serveringstillstånd. Det måste finnas konkreta omständigheter som talar mot att tillståndet kan ges, exempelvis Polisens yttrande.

Riktlinjerna kompletteras med en tillsynsplan. Tillsynsplanen redogör konkret för kommunens planerade tillsynsarbete, till exempel vad gäller frekvens på tillsynsbesök och olika tematiska inslag för tillsynen.

5 ALKOHOLLAGEN - EN SKYDDSLAG

Alkohollagen utgör en viktig del av alkoholpolitiken och reglerar bestämmelserna om när, var och hur servering av alkoholdrycker får ske.

Alkohollagen är en skyddslag vilket innebär att den ska begränsa alkoholens skadeverkningar. En utgångspunkt är att sociala hänsyn och skyddet för människors hälsa alltid går före företagsekonomiska eller näringspolitiska intressen.

6 ANSÖKAN OCH HANDLÄGGNING

6.1 När krävs ett serveringstillstånd?

För att få servera spritdrycker, vin, starköl, andra jästa alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat krävs ett serveringstillstånd som utfärdas av den kommunen där serveringsstället är beläget.

Serveringstillstånd krävs dock inte om serveringen uppfyller samtliga följande tre kriterier:

- Avser ett enstaka tillfälle för i förväg bestämda personer
- Sker utan vinstintresse och utan annan kostnad för deltagarna än kostnaden för inköp av dryckerna och
- Äger rum i lokaler där det inte bedrivs yrkesmässig försäljning av alkohol- eller lättdrycker

6.2 Handläggningstider vid ansökan

6.2.1 Rättsregel

«5 § alkoholförordningen (2010:1636): Kommunen fatta beslut i ett ärende om

serveringstillstånd inom fyra månader från det att en fullständig ansökan har inkommit till kommunen. Om det är nödvändigt på grund av utredningen av ärendet får handläggningstiden förlängas med högst fyra månader. Sökanden ska informeras om skälen för att handläggningstiden förlängs innan den ursprungliga tidsfristen har gått ut. Ett beslut att förlänga handläggningstiden får inte överklagas.

6.2.2 Riktlinje

I Nyköpings kommun ansvarar Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden för tillståndsgivning, tillsyn och sanktionsärenden för serveringstillstånd och försäljning av folköl.

Nedan följer handläggningstider för specifika ärendeslag, när ansökan är komplett:

- Stadigvarande tillstånd till allmänheten eller slutet sällskap - 6 veckor
- Ändring av styrelse, yta, serveringstid mm - 6 veckor
- Tillfälliga tillstånd till allmänheten - 4 veckor
- Tillfälliga tillstånd till slutet sällskap - 10 dagar
- Anmälningens ärenden - 10 dagar

Beslut gällande serveringstillstånd fattas i enlighet med upprättad delegationsordning. Var beslutanderätten ligger i ett specifikt ärende kan påverka hur fort ett ärende kan beslutas.

Nyköpings kommun kommunicerar när ansökan är komplett, endera genom telefon eller via mejlkontakt.

Tillfälliga tillstånd till allmänheten ska skickas in en månad före evenemanget för att hinna behandlas. Det måste bland annat finnas tid att skicka remiss till Polismyndigheten.

Tillfälliga tillstånd till slutet sällskap och tillfälliga förändringar av ett stadigvarande tillstånd skall skickas in senast tio arbetsdagar före evenemanget för att hinna behandlas.

Anmälan som avser kryddning av spritdrycker, anmälan av cateringlokal samt serveringsansvarig personal får en bekräftelse att anmälan är mottagen.

6.3 Kommunens informationsskyldighet mm

6.3.1 Rättsregel

8 kapitlet 9 § alkohollagen: «Kommunen ska tillhandahålla information om vad som gäller enligt denna lag och anslutande föreskrifter samt riktlinjer för tillämpningen av föreskrifterna i kommunen».

6.3.2 Riktlinjer

Nyköpings kommun använder sig av sin hemsida: <http://www.nykoping.se> som huvudsaklig källa till information. Där återfinns ett omfattande informationsmaterial gällande kommunens arbete och alkohollagen och dess föreskrifter. På kommunens hemsida kan ansökan om serveringstillstånd ske digitalt.

6.3.3 Kunskapsprov

Kunskapsprov ska avläggas i samband med ansökan. Efter 3 misslyckade prov ges avslag på ansökan och ny ansökningsavgift får erläggas.

Kunskapsprov erläggs av den person som ansöker om serveringstillstånd och/eller av person som ingår i bolaget, vid större koncerner restaurangchef eller liknande.

Provresultat meddelas dagen efter och eventuellt omprov får tidigast skrivas om efter sex arbetsdagar.

6.3.4 Krögerträffar

Nyköpings kommun lämnar information två gånger per år genom ett informationsbrev som går ut till samtliga restaurangägare med stadigvarande tillstånd. Det kan gälla ny information, ändring i lag, statistik mm.

Nyköpings kommun anordnar krögerträffar och referensgrupper där tillståndshavare i kommunen förväntas delta. Mötena syftar till att alkoholinpektörerna ska kunna föra ut viktig information och samtidigt vara lyhörda för restauratörernas åsikter.

6.3.5 Utbildning i (AAS) Ansvarsfull alkoholservering

Nyköpings kommun erbjuder utbildning i Ansvarsfull alkoholservering vid ett tillfälle per år. Utbildningen erbjuds kommunens tillståndshavare utan kostnad.

Kommunen rekommenderar tillståndshavare som inte har möjlighet att delta att själva anlita utbildningsföretag för digital utbildning.

Kommunen kan meddela villkor som innebär att serveringsansvarig personal bör genomgå ovanstående utbildning eller motsvarande om restaurangen har öppet till kl 02:00.

.

6.3.6 Catering

Den som bedriver cateringverksamhet ska anmäla lokal och tid för evenemanget till kommunen.

6.4 Remissyttrande

6.4.1 Rättsregel

« 8 kapitlet 11 § alkohollagen: En ansökan om stadigvarande serveringstillstånd får inte bifallas utan att Polismyndighetens yttrande har inhämtats. Det samma gäller om det inte rör sig om arrangemang av endast obetydlig omfattning, tillfälligt serveringstillstånd för servering till allmänheten.

Polismyndigheten ska i sitt yttrande redovisa samtliga omständigheter som ligger till grund för myndighetens bedömning i det enskilda fallet och särskilt yttra sig om sökandes allmänna lämplighet för verksamheten.

8 kap 16 § i alkohollagen: Lokal som används för servering till allmänheten eller för servering till slutna sällskap av de som har stadigvarande serveringstillstånd ska vara lämplig utifrån brandsäkerhetssynpunkt.»

6.4.2 Riktlinje

Nyköpings kommun lämnar också remissvar till andra myndigheter. Vanligast är Spelinspektionen och andra kommuner. Nyköpings kommun inhämtar också information från kreditupplysningsföretag samt har en rättsdatabas att tillgå. Nyköpings kommun har ett samverkansavtal med Polismyndigheten, vilket bland annat gäller hantering av serveringstillstånd.

Genom remissvaren erhåller kommunen en stor mängd information om den sökande, dennes bolag och förutsättningar för den sökta verksamheten. Några exempel på vilken information som lämnas och kommer kommunen till del vid yttranden är:

- Vandel
- Sökt serveringstid
- Krav på förordnade ordningsvakter
- Personalbedömning i serveringslokal
- Bedömning av brandsäkerhet
- Eventuella boendestörningar
- Restföring av skatter och avgifter till det allmänna
- Betalningsuppsamlingar

Kommunen värderar och bedömer sedan yttranden från andra myndigheter beroende på vilken typ av verksamhet som har sökts eller vad som utgör bakgrund till remissförfrågan. Kort kan sägas att yttranden från Polis, Räddningstjänst samt från Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden väger tungt vid en bedömning.

7 OLÄGENHETER PÅ GRUND AV SERVERINGSTÄLLETS BELÄGENHET ELLER ANDRA SKÄL

7.1 Rättsregel

8 kapitel 17 § alkohollagen lyder: «Om alkoholservering på grund av serveringsställets belägenhet eller av andra skäl kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa, får serveringstillstånd vägras även om övriga krav som uppställs i lagen är uppfyllda».

7.2 Riktlinje

Vid en ansökan om serveringstillstånd i Nyköpings kommun görs en bedömning om sökt verksamhet utifrån olika kriterier. Polisens och Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens yttrande väger tungt. Bedömning av sökt verksamhet görs utifrån följande exempel:

Nyköping kommun tar i sina riktlinjer fram vilka kriterier som tillämpas i bedömningen för att det ska bli tydligare för dem som ansöker om serveringstillstånd. Kommunen måste dock alltid bedöma samtliga omständigheter i den enskilda fallet.

7.2.1 Störningar för omgivningen

Störningar för omgivningen och närboende kan vara skäl för avslag, delvis avslag eller inskränkningar i serveringstillståndet avseende serveringstider inom- och utomhus.

7.2.2 Restaurangens inriktning.

Restaurangens inriktning, till exempel renodlad restaurang för matservering, restaurang med nöjesverksamhet eller restaurang som vänder sig till ungdomar. Nyköpings kommun kan också begränsa serveringstider, till exempel där servering endast får ske två timmar före och två timmar efter aktivitet.

7.2.3 Hänsyn till barn och ungdomar

Specifika miljöer där tillståndsgivningen bör ske restriktivt är till exempel i närhet eller i anslutning till skolmiljöer. Undantaget här är restaurangskolor och liknande utbildningar.

7.2.4 Idrottsanläggningar

Nyköpings kommun har en restriktiv syn på alkoholservering i samband med idrottsutövande eller i lokaler där sådant kan förekomma. En bedömning görs i varje enskilt fall utifrån de förutsättningar ansökan omfattar med särskild fokus på arrangemangets art, publikens sammansättning vad gäller bland annat ålder och risken för ordningsstörningar.

Idrottsanläggningar och liknande kan användas för andra ändamål såsom konserter, mässor och dylikt. Nyköpings kommun genomför då en bedömning av sökt arrangemang och fattar därefter lämpligt beslut.

Vid eventuellt beviljande av serveringstillstånd i idrottshall eller liknande ska serveringen ske på väl avgränsade ytor och inte inrymma läktarplats. Alkoholservering och innehav av alkohol får inte förekomma på läktarplats.

På en idrottsanläggning utan befintlig restaurang medges inte stadigvarande serveringstillstånd.

8 KOMMUNENS TILLSYNSVERKSAMHET

8.1 Rättsregel

9 kapitel 2 § alkohollagen lyder: «Kommunen och polismyndigheten har tillsyn över efterlevnaden av de bestämmelser som gäller för servering av alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat. Kommunen och polismyndigheten har också tillsyn över detaljhandeln med folköl. Kommunen ska upprätta en tillsynsplan som ska ges in till länsstyrelsen. Lag (2019:345)».

Enligt 9 kapitel 3 § alkohollagen: «För tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna om marknadsföring i 7 kapitlet finns det särskilda regler i marknadsföringslagen (2008:486). Tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna gentemot den som har serveringstillstånd får, i fråga om marknadsföring på serveringsstället, utövas också av kommunen. För kommunens tillsyn gäller inte 7 kap 8 § alkohollagen.»

8.2 Riktlinje

Nyköpings kommun och Polismyndigheten är de lokala tillsynsmyndigheterna som ska kontrollera verksamheter med serveringstillstånd och dess efterlevnad av bestämmelserna i alkohollagen. Tillsynsarbetet är uppdelat i tre delar. Dessa delar är förebyggande arbete, inre tillsyn samt yttre tillsyn.

Tillsynen kan också delas upp i rutin - respektive påkallad tillsyn.

Rutintillsyn är sådan tillsyn som enligt fastställd tillsynsplan är inplanerad medan den påkallade tillsynen genomförs utifrån någon specifik händelse som inträffat eller att information om till exempel missförhållande har inkommit till kommunen.

8.2.1 Förebyggande arbete

Inom det förebyggande arbete ryms en mängd olika aktiviteter. Till exempel dialog och diskussion med kommunens restauratörer, utbildning i ansvarsfull alkoholservering samt deltagande i olika nätverk. Syftet med förebyggande arbete är att sprida kunskap till de som har ett serveringstillstånd om hur de ska arbeta för att följa alkohollagens regler i sin verksamhet.

8.2.2 Inre tillsyn

Vid inre tillsyn granskar kommunen sådant som tillståndshavaren enligt alkohollagen och dess föreskrifter är skyldiga att sköta. Några exempel på inre tillsyn är granskning av bokföring, att skatter och avgifter till det allmänna betalas i tid samt årlig kontroll av brottsregistret. Nyköpings kommun använder sig av kreditupplysningsföretag som signalerar dagligen om eventuella brister.

8.2.3 Yttre tillsyn

Vid yttre tillsyn avses sådan tillsyn som sker på plats på serveringsstället. Det som står i fokus vid denna tillsyn är det som kallas de alkoholpolitiska värdena.

Kommunen kontrollerar att ingen minderårig blir serverad alkohol, att ingen överservering sker och att bestämmelserna kring ordning och nykterhet efterlevs. Vidare kontrolleras matkravet och marknadsföring, samt att det finns serveringsansvarig personal på plats.

Efter tillsynsbesöket skickas ett tillsynsprotokoll till serveringsstället med de uppgifter som framkommit vid tillsynen samt en förklaring på eventuell kritik.

Målet är att verksamheter med serveringstillstånd skall ha minste ett tillsynsbesök av kommunen per år. Uppmärksammade brister kan leda till fler tillsynstillfällen. Även tillfälliga tillstånd till allmänheten prioriteras i den yttre tillsynen. Verksamheter med tex ung publik, längre öppettider mm får flera tillsynsbesök.

Påkallade tillsyner görs efter till exempel anmälan från allmänheten eller andra myndigheter.

9 ÅTERKALLELSE MM

9.1 Rättsregel

I 9 kapitel 17 § alkohollagen anges att: «En kommun får meddela en innehavare av serveringstillstånd en erinran, eller i allvarigare fall eller vid upprepade överträdelser, en varning om denne inte

1. uppfyller de krav som gäller för tillståndets meddelande, eller
2. följer de bestämmelser som gäller för servering enligt denna lag eller de villkor eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen».

Enligt 9 kapitel 18 § alkohollagen ska kommunen «återkalla ett serveringstillstånd om

1. tillståndet inte längre utnyttjas,
2. det med tillståndshavarens vetskap har förekommit brottslig verksamhet på serveringsstället eller i anslutning till detta utan att tillståndshavaren har ingripit, eller
3. tillståndshavaren har brutit mot denna lag eller vad som i övrigt gäller för tillståndet på ett sådant sätt att varning inte är en tillräckligt ingripande åtgärd, eller har tilldelats en eller flera varningar utan att de förhållanden som föranlett varningen har rättats till.

Om flera tillståndshavare har nyttjat ett gemensamt serveringsutrymme enligt 8 kap 14 § andra stycket får i stället tillståndet för gemensamt serveringsutrymme återkallas, om det inte kan utredas vilken tillståndshavare som är ansvarig för en händelse som ska föranleda återkallelse av serveringstillståndet.»

9.2 Riktlinje

I alkohollagens 9 kapitel 17 och 18 § § framgår följande sanktionsmöjligheterna:

- *Erinran*
- *Varning*
- *Återkallelse av serveringstillstånd*

Sanktionsmöjligheterna ska ses som en trappstegsmodell där upprepande överträdelser leder till skarpare sanktioner. Observera att det finns missförhållanden och överträdelser där varning eller återkallelse kan bli aktuellt utan att erinran eller varning har utdelats först.

Nyköpings kommun vill också framhålla att straffansvaret vid servering är personligt och att den som medvetet eller av misstag säljer eller lämnar ut alkoholdrycker till den som inte är 18 år eller till den som är märkbart påverkad av alkohol eller annan drog gör sig skyldig till olovlig dryckeshantering och kan dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Nyköpings kommun är skyldig att återkalla ett serveringstillstånd som inte längre utnyttjas. Det åligger dock tillståndshavaren att själv återkalla serveringstillståndet vid avslutad verksamhet.

Tillståndshavaren är även själv skyldig att meddela avbrott i verksamheten till exempel vid kortare stängningar av restaurangen.

10 AVGIFTER FÖR TILLSTÅNDSPRÖVNING SAMT TILLSYNSAVGIFTER

10.1 Rättsregel

Enligt 8 kapitlet 10 § alkohollagen: «Ansökan om serveringstillstånd görs skriftligen. Kommunen får ta ut avgift för prövningen enligt de grunder som beslutas av Kommunfullmäktige. Kommunen får även ta ut avgift för tillsyn enligt 9 kap. Av den som har serveringstillstånd och av den som bedriver anmälningspliktig detaljhandel med eller servering av folköl. Regeringen får meddela föreskrifter om den tid inom vilken kommunen ska fatta beslut om serveringstillstånd».

10.2 Riktlinje

Nyköpings kommuns avgifter beräknas enligt självkostnadsprincipen som regleras närmare i kommunallagen (2017:725).

För att ansökan ska bli prövad och beslutad krävs att ansökningsavgiften är betald.

Tillsynsavgiften för servering av alkohol är uppbyggd av två delar. Den första delen är en fast tillsynsavgift och den andra är en rörlig avgift baserad på verksamhetens omsättning föregående år.

Rörlig tillsynsavgift baserar sig på tidigare års alkoholomsättning och framgår av restaurangrapporten. Den omsättningsbaserade avgiften är indelad i tio olika avgiftsklasser. Tillsynsavgifterna återfinns i dokument: Taxa för ansökan och tillsyn över serveringstillstånd för alkohol. Diarienummer: SN23/31, KK23/252.

11 RIKTLINJER VID SERVERINGSTIDER OCH MATKRAV

11.1 Riktlinjer vid serveringstider

11.1.1 Rättsregel

Enligt 8 kapitel 19 § alkohollagen: «Kommunen beslutar under vilka tider alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat får serveras. Vid bestämmande av tiden för servering ska särskilt beaktas vad som sägs i 17 §. Om inte kommunen beslutar annat, får servering av spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker inte påbörjas tidigare än klockan 11.00 och inte pågå längre än till klockan 01.00.

Serveringsstället ska vara utrymt senast 30 minuter efter serveringstidens utgång.

Bestämmelserna i första-tredje styckena gäller inte rumsservering på hotell eller minibar i hotellrum enligt 5 §. Lag (2019:345)».

11.1.2 Riktlinje

I alkohollagen framgår att normaltiden för alkoholservering är 11:00-01:00. Tillståndsmyndigheten kan dock besluta om så kallad utsträckt serveringstid. Vid beslut om serveringstid väger Polisens och Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens yttrande tungt. Detta innebär att serveringstid efter klockan 01:00 i vissa fall kan vara möjlig.

I Nyköpings kommun gäller alkohollagens normaltid som utgångspunkt för serveringstillstånd. Tillståndssökande och tillståndshavare kan dock beviljas utsträckt tid till längst klockan 02.00 efter prövning och bedömning.

Vad gäller juldagen och nyårsafton kan tillfällig utsträckt serveringstid till klockan 03.00 beviljas efter ansökan om särskild prövning.

Tillfälligt utökad serveringstid till klockan 03:00 kan även erhållas vid evenemang där synnerliga skäl finns att bevilja tillfälligt utsträckt serveringstid på grund av evenemangets art, målgrupp det vänder sig till, nationell eller internationell prägel samt till omständigheterna i övrigt. Här tillämpas dock en restriktiv hållning.

Vad gäller serveringstid vid tillfälliga tillstånd för slutet sällskap kan dessa beviljas till längst klockan 03:00 efter prövning och bedömning. Här avses arrangemang av typen privat bröllopsfest eller jubileumsfest såsom exempelvis 50-årsfest.

Kravet på att det ska finnas ett varierat utbud av maträtter ska i princip gälla under hela den tid som serveringstillståndet gäller. Efter klockan 23.00 får matutbudet begränsas till ett fåtal enklare rätter.

12 MATKRAV

12.1.1 Rättsregel

Av 8 kap. 15 § alkohollagen framkommer att stadigvarande tillstånd för servering till allmänheten får medges endast om serveringsstället har ett eget kök i anslutning till serveringslokalen samt tillhandahåller lagad eller på annat sätt tillredd mat. Gästerna ska kunna erbjudas ett varierat utbud av maträtter.

Efter klockan 23.00 får matutbudet begränsas till ett fåtal enklare rätter. Serveringsstället ska vara utrustat med ett i förhållande till lokalens storlek lämpligt antal sittplatser för matsservering.

Om det finns en drinkbar får den ta i anspråk endast en mindre del av serveringsställets totala yta och vara belägen i nära anslutning till matsalen.

Tillfälligt tillstånd för servering till allmänheten får meddelas om serveringsstället tillhandahåller tillredd mat. Detsamma gäller tillstånd för servering i slutet sällskap.

Tillstånd för servering av starköl, vin och annan jäst alkohol dryck i foajéer till teater eller konsertlokal under paus i föreställning eller konsert får meddelas utan krav på matsservering. Det ställs inte heller krav på matsservering vid provsmakning enligt 6 eller 7 § alkohollagen.

12.1.2 Riktlinjer

Att det finns ett matutbud och att mat serveras är viktigt för att säkerställa att reglerna i alkohollagen efterföljs. Fokus ska ligga på matsservering framför alkoholsservering.

- Gäster ska erbjudas ett varierat matutbud bestående av för-, varm- och efterrätter.
- Kökets kapacitet ska möjliggöra att de rätter som framgår av menyn kan tillredas.
- Efter klockan 23.00 får ett enklare matutbud erbjudas gäster.
- Information om aktuellt matutbud ska finnas i minst samma utsträckning som dryckesutbudet.
- Priset på mat, särskilt efter klockan 23.00 ska inte sättas så det i princip omöjliggör köp.
- Snacks, nötter och chips och dylikt är inte maträtter.

13 PROVSMAKNING

13.1.1 Rättsregel

Av 8 kap. 6 § alkohollagen framkommer att anordnande av provsmakning av spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker eller av alkoholdrycksliknande preparat vid arrangemang riktade till allmänheten är tillåtet under förutsättning att

1. arrangören har ett stadigvarande serveringstillstånd som omfattar de drycker som provsmakningen avser samt den lokal där provsmakningen ska äga rum, eller
2. de partihandlare som deltar enskilt eller gemensamt ansöker om och erhåller ett tillfälligt tillstånd för provsmakning av de drycker som avses erbjudas.

Tillståndshavare som avses i första stycket ska innan arrangemanget äger rum göra en anmälan till kommunen enligt 6 § alkohollagen. Av 8 kap. 7 § alkohollagen framkommer att den som tillverkar alkoholdrycker från råvaror som produceras på den egna gården och som har ett stadigvarande serveringstillstånd har rätt att, efter anmälan till kommunen, vid tillverkningsstället erbjuda provsmakning av de egenproducerade dryckerna. Om sådant tillstånd saknas, får tillverkaren erbjuda provsmakning av egentillverkade alkoholdrycker vid tillverkningsstället efter särskilt tillstånd för provsmakning.

13.1.2 Riktlinjer

Vid provning av alkoholdrycker för stadigvarande tillstånd, ska anmälan göras till serveringstillstand@nykoping.se.

Anmälan ska ha inkommit en (1) vecka innan arrangemanget.

Det ska vara en mindre mängd av olika produkter som provas för att ge deltagarna en uppfattning om kvalitet och smak.

14 ORDNING OCH NYKTERHET

14.1 Rättsregel

Enligt 3 kapitlet 1 § alkohollagen: «Alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat får inte säljas om det inte föreligger rätt till det enligt denna lag. Lag (2019:345)»

Vidare anges i 3 kapitel 2 § alkohollagen att «alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat som inte får säljas i en butikslokal får inte heller förvaras i sådan lokal eller tillhörande utrymme. Med butikslokal avses en lokal där konsumenterna kan köpa varor eller tjänster eller hyra varor, dock inte restauranger och andra serveringsställen. Sådan lokal där provsmakning enligt 8 kap 7 § andra stycket bedrivs, omfattas inte av förbud i första stycket. Lag (2019:345)»

3 kapitlet 5 § alkohollagen lyder: «Försäljning av alkoholdrycker alkoholdrycksliknande preparat ska skötas på ett sådant sätt att skador i möjligaste mån förhindras. Det som tar befattning med försäljning av alkoholdrycker alkoholdrycksliknande preparat ska se till att ordning och nykterhet råder på försäljningsstället. Lag (2019:345)»

I 8 kapitlet 20 § alkohollagen anges att: «Vid servering av alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat ska ansvarig personal se till att måttfullhet iakttas och att störningar på grund av oordning eller onykterheter undviks. Lag (2019:345)»

14.2 Riktlinje

Servering av alkoholdrycker ska vara ansvarsfull och präglas av måttfullhet. Fokus är återhållsamhet vid servering, att skadeverkningar av alkohol ska förhindras samt att kravet på ordning och nykterhet gäller såväl på serveringstället som i dess direkta närhet.

Nyköpings kommun eftersträvar att antalet barn och unga som börjar använda eller missbruka alkohol, ska minska. Verksamheter med serveringstillstånd ska ha rutiner för att inte servera underåriga.

- Tillståndshavaren ska ha kontroll över alkoholservingen. Personaltätheten och lokalens utformning har stor betydelse. Personalens kompetens och utbildning är av stor vikt för att servingen ska bedrivas i enlighet med lagstiftarens intentioner.
- Servering av större mängder alkohol till en person eller till en grupp personer ska begränsas, då det inte bedöms lämpligt, till exempel genom att inte tillåta servering av hela flaskor med spritdrycker så kallade "helror", hinkar eller brickor med starköl eller liknande
- Mängdrabatt vid servering av alkoholdrycker får inte förekomma
- Det är inte tillåtet med uttryck som kan uppmuntra till alkoholkonsumtion såsom till exempel "Bartömning"
- Lättdrycker som ska finnas som alternativ till de alkoholdrycker som finns angivna i tillståndsbeviset är alkoholfri öl eller lättöl, alkoholfritt rött och vitt vin
- Servering kan begränsas till att ske endast i form av bordsservering genom meddelande av villkor
- I Nyköping kommun bör alla tillståndshavare ha en skriftlig alkohol- och drogpolicy oavsett serveringstid
- Villkor i form av krav på skriftlig alkohol- och drogpolicy kan meddelas för verksamheter där det bedöms medföra positiva effekter vad gäller att minska alkoholens skadeverkningar. Detta gäller framförallt verksamheter med serveringstid efter klockan 01.00
- Villkor som kan meddelas är ordningsvakter som ska tjänstgöra mellan olika klockslag. Detta villkor sätts i samråd med Polismyndigheten

15 UTESERVERINGAR

15.1 Rättsregel

Enligt 8 kapitel 14 § alkohollagen: «Serveringstillstånd ska omfatta ett visst avgränsat utrymme som disponeras av tillståndshavaren». Regler för ett särskilt tillstånd gällande utnyttjande av ett gemensamt serveringsutrymme finns i kapitel 15 Gemensamt serveringsutrymme av dessa Riktlinjer.

15.2 Riktlinje

Alkoholservering på uteservering regleras inte särskilt i alkohollagen utan det är samma regler som gäller vid övrig alkoholservering. Kommunen gör en individuell prövning beträffande serveringstid.

Normal serveringstid på uteservering i Nyköpings kommun är klockan 11:00-24:00 söndag till torsdag och 11:00-01:00 fredag - lördag.

Serveringstider kan motsvara serveringstiden inomhus. Polisens och Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens yttrande är av stor betydelse för utfallet av bedömningen. Anledningen är att verksamheten inte får störa omgivningen, till exempel de som bor i närheten av restaurangen.

Tillståndshavaren ansvarar själv för att Tekniska divisionens regler följs.

Om kommunen inte har villkorat tillståndet med en särskild utrymningstid för uteserveringen gäller serveringsställets utrymningstid, det vill säga 30 minuter efter den serveringstid som gäller för serveringsstället i övrigt.

Uteserveringen ska utgöras av en tydlig markerad och begränsad yta. Markeringen ska vara ovanför markytan samt inte utgöra fara för personer med funktionsnedsättning.

Uteserveringen ska ligga i anslutning till den huvudsakliga serveringsytan och bedöms utifrån det specifika ärendet. Villkor kan ställas om bordsservering för att säkerställa överblickbarheten.

Riktlinjer för uteserveringarnas utformning finns att tillgå på kommunens websida.

Tillståndshavaren ansvarar för att ordning och nykterhet upprätthålls på serveringsstället.

Observera att uteserveringens yta omfattas av rökförbudet i enlighet med Lag om tobak och liknande produkter (2018:2088).

16 GEMENSAMT SERVERINGSUTRYMME

16.1 Rättsregel

Enligt 8 kapitlet 14 § andra stycket alkohollagen: «Särskilt tillstånd kan dock meddelas för flera tillståndshavare att utnyttja ett gemensamt serveringsutrymme. Om så har skett ska varje tillståndshavare svara för ordning och nykterhet inom serveringsutrymmet samt för att vad som i övrigt gäller enligt denna lag iakttas under den tid han eller hon bedriver servering där».

16.2 Riktlinje

En gemensam serveringsyta som delas av flera tillståndshavare ska vara mycket tydligt markerad i sin helhet.

Polismyndigheten kan förordna ordningsvakter efter ett visst klockslag, villkor om begränsning, att endast tillåta bordsservering kan meddelas.

Vid stadigvarande serveringstillstånd debiteras ansökningsavgiften per sökande när det är frågan om gemensamt serveringsutrymme.

17 VILLKOR VID MEDDELANDE OM SERVERINGSTILLSTÅND

17.1 Rättsregel

Enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer som anges i Förvaltningslagen (2017:900) kan en kommun när den meddelar tillstånd också meddela olika villkor. Syftet är att motverka alkoholpolitiska skadeverkningar. Villkor kan alltså endast meddelas vid nytt beslut om serveringstillstånd. Till dessa räknas också beslut om utökning av ett gällande tillstånd, till exempel förlängd serveringstid och utökning av serveringslokal eller annat serveringsutrymme. Villkoren får inte vara generella utan behovet ska bedömas i varje enskild fall. Kommunen kan däremot i sina riktlinjer beskriva under vilka förutsättningar ett beslut kan komma att villkoras.

17.2 Riktlinje

Nyköpings kommun uppmanar tillståndshavaren att den serveringsansvarige ska genomgå kursen i ansvarsfull alkoholservering, vilket erbjuds årligen av kommunen efter beviljat serveringstillstånd.

Vid brottslighet som har anknytning till rörelsen, narkotikabrott, trafikbrott, nykterhetsbrott, våldsbrott samt ekonomisk brottslighet bör minst tre år ha förflutit sedan sökande begick brott innan serveringstillstånd kan komma i fråga.

Nyköpings kommun kan i samband med tillståndsgivningen även meddela andra villkor för serveringstillståndets giltighet. Vad för villkor som kan bli aktuella

bedöms och avgörs från fall till fall beroende på vilken typ av tillstånd som efterfrågas och vilken typ av verksamhet som ska bedrivas.

Exempel på villkor som Nyköpings kommun kan meddela är:

- Förordnande av ordningsvakter efter vissa klockslag eller vid olika typer av evenemang
- Olika utrymningstider för servering i olika lokaler eller utrymmen på ett serveringsställe, uteservering
- Olika serveringstider beroende på typ av evenemang
- Antal gäster på serveringsstället
- Begränsning av servering genom att endast tillåta bordsservering vid vissa evenemang

18 TILLFÄLLIGA TILLSTÅND TILL ALLMÄNHETEN OCH SLUTNA SÄLLSKAP

18.1 Rättsregel

8 kapitel 2 § alkohollagen lyder att: «Serveringstillstånd kan meddelas för servering till allmänheten eller i förening, företag eller annat slutet sällskap. Tillståndet kan avse servering året runt eller årligen under en viss tidsperiod (stadigvarande serveringstillstånd). Det kan även avse en enstaka tidsperiod eller ett enstaka tillfälle (tillfälligt serveringstillstånd). Stadigvarande tillstånd gäller tills vidare. Kommunen får dock om det finns särskilda skäl begränsa tillståndets giltighet till viss tid. Serveringstillstånd kan gälla spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker eller en eller flera av dessa drycker. Tillstånd att anordna provsmakning av alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat enligt 6 och 7 §§ kan meddelas stadigvarande eller för enstaka period. Lag (2019:345)».

18.2 Riktlinje

I Nyköpings kommun kan man ansöka om tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten för högst 6 st tillfällen per ansökan dock max två ansökningar per år. Detta gäller då förutsättningarna för varje enskilt tillfälle är exakt det samma.

Ett tillfälligt tillstånd till allmänheten kan omfatta en period om längst 20 veckor under ett kalenderår.

Definitionen av slutet sällskap är att det är en begränsad krets av personer som har ett inbördes samband såsom släkt, förening, företag eller ett gemensamt intresse utöver den aktuella tillställningen. För att betraktas som ett slutet sällskap får det inte var möjligt att lösa medlemskap i entrén. Det krävs att medlemskretsen är känd före det aktuella arrangemanget.

Nyköpings kommun kan vid tillståndsgivning av tillfälliga tillstånd begära kvitto/redovisning på inköpta alkoholdrycker vid slutet sällskap och

restaurangrapport vid tillfällig servering av alkoholdrycker till allmänheten.

19 FOLKÖL

19.1 Rättsregel

5 kapitlet 5 § alkohollagen lyder att: «Detaljhandel med folköl är, med de inskränkningar som föreskrivs i denna lag, tillåten under villkor att verksamheten bedrivs i sådana lokaler eller andra utrymmen i byggnader eller transportmedel

1. som ingår i anläggningar som är godkända enligt föreskrifter meddelade med stöd av 7 § 1 livsmedelslagen (2006:804) eller registrerade enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 av den 29 april 2004 om livsmedelshygien, och
2. som är avsedda för stadigvarande försäljning av livsmedel och där det också säljs mat.

Utän hinder av vad som föreskrivs i första stycket får detaljhandel med folköl bedrivas av detaljhandelsbolaget samt av tillverkare av sådan öl.

Den som bedriver detaljhandel med folköl ska anmäla verksamheten till den kommun där försäljningen sker. Försäljning får inte påbörjas förrän anmälan har gjorts.

Den som bedriver detaljhandel med folköl ska utöva särskild kontroll (egenkontroll) över försäljningen och svara för att personalen har erforderliga kunskaper om vad som gäller för försäljningen. För egenkontrollen ska det finnas ett särskilt program».

Enligt 8 kapitlet 8 § alkohollagen: «Servering av folköl får, med de inskränkningar som föreskrivs i denna lag, ske om verksamheten bedrivs i sådana lokaler eller andra utrymmen i byggnader eller transportmedel som

1. ingår i anläggningar som är godkända enligt föreskrifter meddelade med stöd av 7 § 1 livsmedelslagen (2006:804) eller registrerade enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 av den 29 april 2004 om livsmedelshygien, och
1. är avsedda för stadigvarande verksamhet med livsmedel och där mat serveras samtidigt.

Trots första stycket får folköl serveras i sådana fall som anges i 1 a §, 1 b § eller av den som innehar serveringstillstånd.

Den som avser att bedriva servering av folköl ska anmäla verksamheten hos den kommun där serveringen ska ske. Servering får inte påbörjas innan anmälan har gjorts. Vad nu sagts gäller inte i fall som avses i 1 a §, 1 b § eller den som har serveringstillstånd.

Den som är anmälningsskyldig enligt tredje stycket ska utöva särskild kontroll (egenkontroll) över serveringen. För egenkontrollen ska det finnas ett för verksamheten lämpligt program. Lag (2012:205) ».

19.2 Riktlinjer

Vid försäljning/servering av folköl krävs att man serverar mat eller att matvaror säljs. Med matvaror avses varor ur det vanliga matvarusortimentet till exempel mejeriprodukter, charkvaror, torra varor, grönsaker och frukt samt ett brett urval konserver och djupfrysta matvaror. Som matvaror räknas pizzor, piroger, smörgåsar och portioner hämtmat. Däremot anses inte livsmedel inom det så kallade kiosksortimentet vara matvaror. Det gäller glass konfektyr, snacks lättdrycker, kaffe, the, kakao, frukt samt produkter av honung, kex och liknande. Den som säljer eller serverar folköl ska ha ett egenkontrollprogram som personalen kontinuerligt får kunskap om. Egenkontrollprogrammet ska bland annat innehålla vilka rutiner som finns för att inte servera/sälja folköl till underåriga.

Tillsyn av servering av folköl kontrolleras av Alkoholinspektörerna inom Livsmedel och tillståndsenheten.

Tillsyn av anmäld folkölsförsäljning (detaljhandeln) sker enligt Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens tillsynsplan. Tillsynen kan ske tillsammans med annan myndighet, till exempel Polismyndigheten och Skatteverket

20 ÖVRIGT

20.1 Olaga diskriminering i samband med restaurangbesök

Om en tillståndshavare i sin restaurangverksamhet, eller anställda i denna verksamhet, fälls till ansvar för olaga diskriminering kan detta leda till att serveringstillståndet omprövas. Brottet har anknytning till restaurangrörelsen och bedöms därför allvarligt vid prövning av tillståndshavarens lämplighet att inneha serveringstillstånd.

Alkohollagen ger inte utrymme för riktlinjer avseende olaga diskriminering, exempelvis genom upprättande av villkor, som syftar till att förmå tillståndshavaren att vidta åtgärder mot olaga diskriminering.

Nyköpings kommun är en mångkulturell kommun vilket ska återspeglas i restaurang- och nöjeslivet och därför vill Nyköpings kommun i samverkan med restaurangbranschen arbeta för att informera tillståndshavare om gällande bestämmelser och för att påverka och förändra attityder i syfte att motverka förekomsten av olaga diskriminering i restaurang- och nöjeslivet.

21 ÄNDRINGSHISTORIK

Rev	Författare	Beskrivning av förändring	Datum